

**A Kúria  
mint felülvizsgálati bíróság  
ítélete**

**Az ügy száma:** Pfv.V.21.554/2015/6.

**A tanács tagjai:**

Dr. Bartal Géza a tanács elnöke

Dr. Simonné Dr. Gombos Katalin előadó bíró

Dr. Farkas Attila bíró

**A felperes:**

**A felperes képviselője:**

dr. Erdész Éva ügyvéd

**Az alperes:**

**Az alperes képviselője:**

dr. Várhomoki Gergely ügyvéd

**A per tárgya:**

Vállalkozói díj megfizetése

**A felülvizsgálati kérelmet benyújtó fél:**

Alperes

**A másodfokú bíróság neve és a jogerős határozat száma:**

Fővárosi Ítéltábla 14.Gf.40.004/2014/7/II.

**Az elsőfokú bíróság neve és a határozat száma:**

Fővárosi Törvényszék 7.G.40.489/2012/23.

**Rendelkező rész**

A Kúria a jogerős ítéletet a felülvizsgálattal támadott részében hatályában fenntartja.

Kötelezi az alperest, hogy fizessen meg 15 napon belül a felperes részére 500.000 (Ötszázezer) forint felülvizsgálati eljárási költséget.

A le nem rótt 2.550.000 (Kettőmillió-ötszázötvenezer) forint felülvizsgálati eljárási illetéket az állam viseli.

Az ítélet ellen felülvizsgálatnak nincs helye.

**Indokolás**

**A felülvizsgálat alapjául szolgáló tényállás**

- [1] A ... Zrt. (az alperes jogelődje) és az ... Kft. (a továbbiakban: ... Kft.) 2009. december 30-án a Duna folyót és annak közvetlen

környezetét bemutató filmsorozat („...”), és 2010. január 4-én a magyarok lakta tájegységeket bemutató filmsorozat („...”) elkészítésére vállalkozási és felhasználási szerződést kötöttek. Mindkét szerződés teljesítési határideje 2010. szeptember 30. volt, és e határidő elmulasztása esetére a vállalkozói díj 10 %-ának megfelelő késedelmi kötbért kötöttek ki. A „...” filmsorozat elkészítésének ellenértéke bruttó 185.000.000 forint, a „...” filmsorozat elkészítésének ellenértéke bruttó 90.000.000 forint volt, az utolsó vállalkozói díj részlet a „...” című sorozat vonatkozásában 17.000.000 forint összegben, a „...” című filmsorozat estén 5.000.000 forint összegben 2010. szeptember 30-án vált esedékessé. A szerződés csak írásban volt módosítható. Az alperesi jogelőd hozzájárult ahhoz, hogy az ... Kft. feladatait alvállalkozó igénybevételeivel teljesítse.

- [2] Az ... Kft. (a per korábbi, időközben megszűnt I. rendű felperese, a továbbiakban: I. rendű felperes) a 2010. július 26-án az ... Kft-vel megkötött vállalkozási és felhasználási szerződés alapján alvállalkozóként kapcsolódott be a filmsorozat epizódok utómunkáinak 2011. február 28-ig történő elvégzésébe. A vállalkozói díjat a „...” című produkció tekintetében bruttó 14.875.000 forintban, a „...” című produkció tekintetében bruttó 4.375.000 forintban határozták meg. A vállalkozói díjat az ... Kft. engedményezéssel, a ... Zrt. által még ki nem fizetett vállalkozói díj terhére vállalta megfizetni.
- [3] Az I. rendű felperes 2010 októberében tárgyalásokat folytatott a ... Zrt-vel az utómunkálatok teljesítésének „átvételére”, azonban a ... Zrt. és az ... Kft. közötti szerződések módosítására nem került sor.
- [4] Az ... Kft. 2010. október 18-án a ... Zrt-vel szemben a 2010. január 4-i vállalkozási szerződés alapján fennálló 5.000.000 forintos követeléséből 4.375.000 forintot, majd e szerződés módosításával 2011. április 13-án a ... Zrt-vel 2009. december 30-án kötött vállalkozási szerződés alapján fennálló követeléséből 17.000.000 forintot engedményezett az I. rendű felperesre. Az alperest az engedményezésről értesítették.
- [5] A ... Zrt. és az I. rendű felperes 2010. január 18-án együttműködési megállapodást kötöttek, melyet követően vállalkozási szerződést írtak alá dokumentumfilm és werkfilm gyártására a ... alakját és életét bemutató produkció („...”) vonatkozásában. A dokumentumfilm és a werkfilm tekintetében az I. rendű felperesnek felróható késedelmes teljesítés esetére késedelmi kötbért kötöttek ki. A szerződés módosítását a felek írásbeli alakhoz kötötték.
- [6] Valamennyi produkció forgatókönyvét az I. rendű felperes készítette és gyártotta le. A szerződésekben rögzített teljesítési határidőn belül egyik film sem készült el, és a szerződés módosítására sem került sor.
- [7] A ... vonatkozásában 2011. január 1-jén törvényes jogutódlás következett be. Jogutódja, az alperes a „...” produkció 17.000.000 forint összegű, a „...” című sorozat 4.375.000 forint összegű, és a

„...” című sorozat 6 epizódjának 3.200.000 forint +ÁFA vállalkozói díját az I. rendű felperes által benyújtott számlák alapján felszólítás ellenére sem fizette ki.

- [8] A felperes (korábban a per II. rendű felperese) az I. rendű felperessel kötött engedményezési szerződés alapján az I. rendű felperes perbeli jogutódja.

#### **A kereseti kérelem és az alperes védekezése**

- [9] Az I. rendű felperes, majd a perbe belépő jogutódja (korábban a per II. rendű felperese, jelenlegi felperes) keresetében 25.375.000 forint és kamatai (II. rendű) felperes részére történő megfizetésére kérték kötelezni az alperest.
- [10] Az alperes ellenkérelmében a kereset elutasítását kérte. A (II. rendű) felperessel szemben viszontkeresetet terjesztett elő, és elsődlegesen kérte a (II. rendű) felperes 31.500.000 forint megfizetésére történő kötelezését, másodlagosan pedig a vállalkozói díjba kérte beszámítani 31.500.000 forint összegű követelését és a fennmaradó összegben kérte viszontkereset alapján kötelezni a (II. rendű) felperest. Igényeit a „...” című produkció esetén 18.500.000 forint, a „...” című produkció esetén 9.000.000 forint, a „...” című produkció esetén 4.000.000 forint összegben késedelmi kötbér jogcímén érvényesítette. A „...” és a „...” című produkciókkal kapcsolatban előterjesztett viszontkereset körében keresetőségi jogát arra alapította, hogy az engedményezéssel az I. rendű felperes az ... Kft. szerződésbeli jogutódja lett, és az I. rendű felperes és az alperes között közvetlen jogviszony jött létre.
- [11] A (II. rendű) felperes ellenkérelmében a viszontkereset és a beszámítási kifogás elutasítását kérte.

#### **Az első- és másodfokú ítélet**

- [12] Az elsőfokú bíróság ítéletével a keresetet és a viszontkeresetet elutasította, és kötelezte az alperest a (II. rendű) felperes javára perköltség megfizetésére. A „...” és a „...” című produkciókkal kapcsolatban megállapította, hogy az I. rendű felperes az ... Kft. alvállalkozója volt, az alperes olyan közvetlen jogviszonyt nem bizonyított, amely alapján a (II. rendű) felperessel szemben viszontkeresetet érvényesíthetett volna. A szerződésben kikötött kötbér kötelezettje az ... Kft. volt, ezért a 27.500.000 forint összegű viszontkereseti kérelmet keresetőségi jog hiányában utasította el. Az alperes követelését beszámítási kifogásként vizsgálva megállapította, hogy a (II. rendű) felperes csak állította, de nem bizonyította az alperes beszámítási kifogásával szemben előterjesztett védekezését, a késedelem alóli kimentését, ezért az alperes beszámítási kifogását megalapozottnak találta és a felperesek 21.375.000 forint vállalkozói díj címén előterjesztett követelését elutasította.
- [13] Az elsőfokú bíróság a „...” című produkcióra kötött vállalkozási

szerződéssel kapcsolatban megállapította, hogy az I. rendű felperes a szerződésben foglaltakat teljesítette, ezért a szerződésben kikötött ellenszolgáltatás esedékessé vált, a felperesi követelés 4.000.000 forintban megalapozott, ugyanakkor a késedelmi kötbér jogcímén előterjesztett beszámítási kifogást megalapozottnak ítélte, mert a (II. rendű) felperes a teljesítési határidő módosítását nem bizonyította.

- [14] A másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét részben megváltoztatta, és kötelezte az alperest a (II. rendű) felperes részére 25.375.000 forint, ezen összegből 17.000.000 forint után 2011. május 27-től, 4.375.000 forint után 2011. június 2-től, és 4.000.000 forint után 2011. szeptember 21-től késedelmi kamat, valamint perköltség megfizetésére, egyebekben az elsőfokú ítéletet helybenhagyta. Kötelezte továbbá az alperest a (II. rendű) felperes részére másodfokú perköltség megfizetésére is.
- [15] A jogerős ítélet értelmében a szerződések módosításának hiányában az I. rendű felperes teljesítési késedelme megállapítható, ugyanakkor miután az alperes sem a teljesítés átvételekor, sem a teljesítéskor nem tett a kötbér vonatkozásában jogfenntartó nyilatkozatot, a kötbérigény sem beszámítási kifogással, sem önálló igényként nem érvényesíthető, ezért a felperesi kereseti kérelem megalapozott.
- [16] A másodfokú bíróság rámutatott arra is, hogy nem valósult meg teljes körű szerződéses jogutódlás az I. rendű felperes és az ... Kft. között, az I. rendű felperes az engedményezési szerződéssel került jogviszonyba az alperes jogelődjével, ezért a (II. rendű) felperessel szemben kötbérigény - a keresetösszegei jog hiánya miatt - viszontkeresettel nem érvényesíthető.

#### **A felülvizsgálati kérelem és ellenkérelem**

- [17] A jogerős ítélettel szemben az alperes terjesztett elő felülvizsgálati kérelmet, melyben a jogerős ítéletnek az alperesi viszontkeresetet elutasító rendelkezése hatályon kívül helyezését, és a „...” produkció vonatkozásában 16.500.000 forint és járulékai, továbbá a „...” produkció vonatkozásában 9.000.000 forint és járulékai erejéig viszontkeresetének történő helyt adást, másodlagosan a bíróság új eljárás lefolytatására és új határozat hozatalára történő utasítását kérte. Álláspontja szerint a jogerős ítélet sérti az 1959. évi IV. törvény (Ptk.) 246. § (1) és (3) bekezdését, valamint 329. § (3) bekezdését, tekintettel arra, hogy a felmerült bizonyítékok mérlegelése alapján az állapítható meg, hogy teljes szerződéses jogutódlás következett be az ... Kft. és az I. rendű felperes között. Téves a viszontkereset elutasítása azon az alapon, hogy a felek között nincs olyan jogilag releváns kapcsolat, amely alapján ne lenne megállapítható a perbeli legitimáció.
- [18] A (II. rendű) felperes felülvizsgálati ellenkérelmében a jogerős ítélet hatályában való fenntartását kérte.

## A Kúria döntése és jogi indokai

- [19] Az I. rendű felperes felszámolás folytán 2015. augusztus 4-én történt jogutód nélküli megszűnésére tekintettel a Kúria a ... számú végzésével a felülvizsgálati eljárást az I. rendű felperes vonatkozásában megszüntette.
- [20] A felülvizsgálati kérelem nem alapos.
- [21] A Kúria a felülvizsgálati eljárás eredményeként megállapította, hogy a jogerős ítélet a felülvizsgálati kérelemben megjelölt okból nem jogszabálysértő.
- [22] Helyesen állapította meg a bíróság, hogy az I. rendű felperes és az ... Kft. közötti szerződésben csupán az I. rendű felperesnek járó vállalkozói díj kifizetésének módjaként határozták meg a ... Zrt. által az ... Kft.-nek még ki nem fizetett vállalkozói díj terhére történő engedményezést. Abból, hogy tárgyalások folytak az I. rendű felperes mint engedményes és a ... Zrt. között, nem állapítható meg a felülvizsgálati kérelemben jelzett szerződés átruházás, ugyanis a megkötött szerződések módosítására nem került sor, a szerződésbe való „belépéssel” kapcsolatos tárgyalások eredményre nem vezettek. Az ... Kft. és az I. rendű felperes közötti engedményezési szerződés vagy annak módosítása sem tesz említést arról, hogy az I. rendű felperes az alperesi jogelőd felé az ... Kft. által vállalt kötelezettségek teljesítésére köteles. A Ptk. 328. §-a szerinti engedményezéssel követelések másra történő átruházására kerülhet sor. A Ptk. nem szabályozta a szerződés átruházást, azaz azt a jogi helyzetet, amikor a felek nem csupán egyes jogokat és követeléseket kívánnak átruházni, hanem a szerződési pozícióban következik be jogutódlás. A bírói gyakorlat azonban több norma együttes értelmezése alapján elismerte a felek azon jogát, hogy szerződési pozíciót ruházzanak át (BDT 2008.1760.), azonban ehhez minden érintett fél közötti háromoldalú megállapodás kötését látta szükségesnek. A bírói gyakorlat a Ptk. követelésátruházásra vonatkozó, valamint a kötelezett pozíciójában bekövetkező jogutódlás szabályainak együttes alkalmazásával (Ptk. 332. §-ának (1) bekezdése szerinti tartozásátvállalás) látta megvalósíthatónak, hogy a szerződés alanya az egész szerződéses pozícióját átengedje harmadik személy részére (BH 2006.409.).
- [23] A kifejezett háromoldalú megállapodáson kívül ilyen joghatást előidézhet három oly módon találkozó akaratnyilatkozat is, ami nem egy szerződésben kerül megtételére, hanem a jogosulti és a kötelezett jogutódlás körében külön-külön folytatott tárgyalások vagy megkötött jogügyletek eredményeként jön létre ugyanez a jogi hatás. A perbeli esetben azonban erre csupán kísérlet történt, találkozó akaratnyilatkozatok nem állapíthatók meg, így pusztán az a körülmény, hogy az I. rendű felperes végzett munkát az alperesi jogelőd céljainak megfelelő produkciók keretében, nem alapozza meg a szerződésátruházás megállapítását, miután e munkák elvégzésére az ... Kft. és az I. rendű felperes közötti alvállalkozási típusú szerződés keretein belül került sor.

- [24] A szerződésátruházás megállapíthatóságának hiányában a Ptk. 328. § (1) bekezdésében szabályozott és a 329. § (1) és (3) bekezdésében jelzett joghatásokkal járó engedményezés mint szerződéses jogutódlás csak az abban konkrétan érintett követelés átruházását eredményezte, melynek következtében a kötelelem jogosulti oldalán bekövetkező alanyváltozás folytán vált lehetővé az engedményezéssel érintett követelés érvényesítése.
- [25] Helyesen mutatott rá a bíróság arra is, hogy a viszontkereseti kérelem alapjául szolgáló Ptk. 246. § (1) és (3) bekezdése szerinti kötbér alperes részére történő megítélésére azért sem kerülhet sor, mert szerződéses kapcsolatokban érvényesülő garanciális szabály, hogy a teljesítési határidő eltelte után a késedelemmel kapcsolatos szerződéses igény érvényesítésére csak akkor van lehetőség, ha a teljesítés elfogadásakor a kötbérigényre vonatkozó jogfenntartásra került sor. A szabályozás (Ptk. 316. §) célja, hogy a felek közötti szerződéses kapcsolat teljesítéssel történő lezárása esetén a jogviszony megszűnését követően szerződésszegéssel összefüggő igények pótlólagos érvényesítésével ne lehessen utóbb bizonytalan jogi helyzetet teremteni.
- [26] A perbeli késedelmes teljesítések miatt az alperes vagy jogelődje a kötbérre jogfenntartó nyilatkozatot nem tett, ennek pedig objektív jogkövetkezménye az, hogy elveszítette a felperessel szemben a késedelem szerződésben kikötött jogkövetkezménye követelésének lehetőségét. A teljesítés jogfenntartás nélküli elfogadása esetén a vállalkozói díj ki nem fizetett részével szemben utóbb ezért sem beszámítási kifogással, sem viszontkeresetként nem érvényesíthető a késedelmi kötbérigény. Mindez azt jelenti, hogy még a szerződéses pozícióban történő alanyváltozás megállapíthatósága esetén sem jogosult az alperes viszontkereseti kérelemmel elhárítani a felperes perben érvényesített vállalkozói díjkövetelését.
- [27] A kifejtettek értelmében a Kúria a jogerős ítéletet a felülvizsgálattal támadott részében a Pp. 275. § (3) bekezdése alapján hatályában fenntartotta.

## **Záró rész**

- [28] Az alperes a Pp. 78. § (1) bekezdése szerint köteles a felperes - áfát is magában foglaló - ügyvédi munkadíjból álló felülvizsgálati eljárási költsége megfizetésére. Az alperes személyes illetékmentességére tekintettel a Kúria a le nem rótt felülvizsgálati eljárási illeték viseléséről az 1990. évi XCIII. törvény 5. § (1) bekezdés j) pontjára és 74. § (3) bekezdésére tekintettel a 6/1986. (VI.26.) IM rendelet 14. §-a alapján határozott.
- [29] A Kúria a jogerős ítélet elleni felülvizsgálati kérelmet a Pp. 274. § (1) bekezdése értelmében tárgyaláson kívül bírálta el.

Budapest, 2016. április 14.

. Bartal Géza s.k. a tanács elnöke, Dr. Simonné Dr. Gombos Katalin  
s.k. előadó bíró, Dr. Farkas Attila s.k. bíró